

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K.

Modtaget
12 APR. 2017
Rigsadvokaten

DATO 12. april 2017

JOURNAL NR.

SAK-2016-102-0253

BEDES ANFØRT VED SVARSRIVELSE
SAGSBEHANDLER: BP

STATSADVOKATEN I
KØBENHAVN

KAMPMANNSGADE 1
1604 KØBENHAVN V

TELEFON 72 68 90 00
FAX 45 15 01 19

Tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i de 5 sjællandske politikredse og Bornholms politi i 2016.

Indledning

Herved fremsender jeg mine bemærkninger vedrørende tilbageholdelse af børn under 15 år, der er mistænkt for en lovovertrædelse, i politikredsene henhørende under Statsadvokaten i København i 2016.

Jeg vedlægger de skemaer og rapporter, som er indsendt af politikredsene for 1. og 2. halvår 2016. Mine bemærkninger til de enkelte tilbageholdelser fremgår af samle-skemaerne.

Bemærkninger

Der har også i 2016 i politikredsene været fokus på at begrænse tilbageholdelser af børn og på at sikre overholdelse af reglerne for tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder.

Statsadvokaturen har løbende, særligt i forbindelse med tilsynsbesøgene i 2016, drøftet indsatsen med kredsene på området.

Resultatet for 2016 og udviklingen i forhold til 2015.

Resultatet for 2016 fremgår i oversigtsform af skemaet nedenfor.

Tilbageholdelser og enerumsanbringelser i 2016:

	Tilbageholdelser 1 halvår	Enerum 1 halvår	Tilbageholdelser 2 halvår	Enerum 2 halvår	I alt
København	14	1	20	2	34 (3)
Københavns Vestegn	4	0	4	0	8 (0)
Nordsjælland	6	3	13	5	19 (8)
Midt- og Vestsjælland	11	4	4	0	15 (4)
Sydsjælland og Lolland Falster	0	0	1	0	1 (0)
Bornholm	0	0	0	0	0

STATSADVOKATEN

SIDE 2

Antal tilbageholdelser i alt: 77

Antal enerumsanbringelser i alt : 15

Tilbageholdelser:

1. Udviklingen i antallet af tilbageholdelser.

I 2014 var der i de sjællandske politikredse i alt 150 tilbageholdelser. I 2015 var der 72 tilbageholdelser. I 2016 var der 77 tilbageholdelser. Der er således tale om en svag stigning på 5 sager i antallet af tilbageholdelser fra 2015 til 2016, men dog stadig et betydeligt fald i forhold til det foregående år.

Både i 2015 og 2016 er det landets største politikreds, København, der har foretaget hovedparten af tilbageholdelserne. Tallet er dog faldet fra 46 sager i 2015 til 34 sager i 2016. Også tallet for Sydsjælland og Lolland Falsters politi er faldet fra et samlet antal tilbageholdelser i 2015 på 3 til 1 sag i 2016. Jeg finder denne udvikling meget positiv.

I samtlige øvrige kredse – bortset fra Bornholm som ingen tilbageholdelser har, ej heller i 2015 – er antallet af tilbageholdelser steget i 2016.

Særligt Nordsjællands politi har med 6 tilbageholdelser i 2015 haft over dobbelt så mange tilbageholdelser i 2016, hvor tallet nu ligger på 19.

Midt og Vestsjællands politi og Københavns Vestegns politi har begge haft en stigning på 3 fra henholdsvis 12 tilbageholdelser i 2015 til 15 i 2016 (Midt og Vest) og fra 5 tilbageholdelser i 2015 til 8 i 2016 (Københavns Vestegn).

2. Antallet af tilbageholdelser der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler i kapitel 75 b.

Den langt overvejende hovedpart af de foretagne tilbageholdelser i 2016 er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75b.

I 1. halvår 2016 har der været 1 tilbageholdelse fra Nordsjællands politi, som ikke var foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler. Sagen vedrørte butikstyveri. Det bemærkes, at hjemmelsgrundlaget for tilbageholdelsen formentlig burde have været et andet end retsplejelovens kapitel 75b.

STATSADVOKATEN

I 2. halvår 2016 har Københavns Vestegns politi selv anført, at kredsen har haft 3 sager, hvor tilbageholdelsen ikke er sket i overensstemmelse med bestemmelserne i retsplejeloven. Der er tale om 2 sager om butikstyveri og 1 sag vedrørende brugstyveri af knallert. Jeg er enig i kredsens vurdering heraf. Endvidere er det i 10 sager fra Nordsjællands politi uklart, om der konkret har været grundlag for tilbageholdelse efter retsplejelovens regler. Dette kan have været tilfældet i 5 af sagerne, men særligt 5 andre sager fremstår tvivlsomme. Der er her tale om 1 sag om brugstyveri af knallert, 2 sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 298 og 2 sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1.

SIDE 3

I 2016 er 9 tilbageholdelser således ikke foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler, hvilket svarer til antallet i 2015. Tilbageholdelsesgrundlaget er desuden tvivlsomt i 5 sager.

I 2014 og 2015 udgjorde antallet af tilbageholdelser på baggrund af sigtelser for enkeltstående butikstyveri en væsentlig del af sagerne. I 2014 var antallet således 32 sager, mens tallet i 2015 faldt til 9. I 2016 er antallet yderligere faldet til i alt 3 sager (Nordsjællands og Københavns Vestegns politi). Det bemærkes, at Københavns Vestegns politi i forbindelse med fremsendelse af indberetningskemaerne, selv har gjort opmærksom på disse tilbageholdelser og har oplyst, at man stadig har fokus på indskærpelse af, at særligt butikstyveri som udgangspunkt ikke kan begrunde tilbageholdelse af børn efter retsplejelovens regler. Jeg har ligeledes drøftet punktet med Nordsjællands politi, der også fortsat har fokus på området.

Jeg vil fortsat have tilsynsmæssigt fokus på, at børn ikke tilbageholdes for butikstyveri.

Udover tilbageholdelserne for butikstyveri, ses i 2016 alene enkelte sager vedrørende brugstyveri af knallert (Københavns Vestegn/Nordsjælland), at have givet anledning til overvejelser i relation til grundlaget for tilbageholdelserne, ligesom nogle få sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1 og straffelovens § 298 (Nordsjælland), også har givet anledning til en nærmere drøftelse med kredsen af - hvorvidt der, alene på det oplyste grundlag, har været hjemmel til tilbageholdelserne i henhold til retsplejelovens regelsæt.

Enerumsanbringelser.

3. Udviklingen i antallet af enerumsanbringelser i forhold til det foregående år.

Der er i 2016 sket en stigning i antallet af enerumsanbringelser fra 2 i 2015 til 15 i 2016. Antallet i 2014 var – til sammenligning – 21.

Enerumsanbringelserne er fordelt næsten ligeligt over året med 8 i 1. halvår 2016 og 7 i 2. halvår 2016. Nordsjællands politi har foretaget hovedparten af enerumsanbringelserne: 8 i alt, mens Midt og Vestsjællands politi har foretaget 4 og Københavns politi 3.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

Sydsjællands og Lolland Falsters politi har igen formået at undgå enerumsanbringelser ligesom Københavns Vestegns politi har nedbragt antallet fra 1 enerumsanbringelse i 2015 til 0 i 2016. Jeg har i forbindelse med mine tilsynsbesøg i kredsene i 2016 henledt opmærksomheden på særligt retningslinjerne i Sydsjælland og Lolland Falsters politi, hvoraf bl.a. fremgår, at sager, hvor der overvejes enerumsanbringelse forinden skal forelægges en jurist, hvilket synes at have haft en positiv indflydelse på antallet af enerumsanbringelser i kredsen, hvor tallet herfor nu gennem flere år har været 0. Sydsjælland og Lolland Falsters politi har i øvrigt netop fremsendt et nyt action-card vedrørende behandling af straffesager mod børn under 15 år hertil, hvilket jeg tillige agter at udbrede til de øvrige kredse til inspiration.

4. Antallet af enerumsanbringelser, der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler i kapitel 75 b.

Antal og bemærkninger vedrørende de konkrete sager.

a) Der er i 2016 tale om 9 enerumsanbringelser, der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler (7 fra Nordsjælland og 2 fra Midt og Vestsjælland).

b) Herudover er 1 enerumsanbringelse fra Midt og Vestsjællands politi indledningsvist foretaget uden hjemmel i retsplejelovens regelsæt.

c) Endelig er der foretaget 2 enerumsanbringelser (Københavns politi), hvor det er tvivlsomt og/eller uklart, hvorvidt betingelserne kan antages at have været opfyldt.

Ad a) Enerumsanbringelser der ikke er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Nordsjællands politi har i 1. halvår af 2016 foretaget 2 enerumsanbringelser, hvor begrundelsen for den ene enerumsanbringelse var, at den mistænkte oplyste at være 15 år gammel, og hvor der i den anden sag ikke ses angivet en begrundelse. Betingelserne for enerumsanbringelse efter retsplejelovens kapitel 75 b er dermed ikke opfyldt.

Nordsjællands politi har i 2. halvår af 2016 foretaget 5 enerumsanbringelser, der alle vedrører unge, der af politiet "skønnes over 15 år" eller er beskrevet som "ikke identificeret" eller lignende. Mistankegrundlaget i sagerne varierer fra overtrædelse af straffelovens § 298 til § 264 stk. 1, nr. 1 (tvivlsomt), til mistanke om overtrædelse af straffelovens § 288, røveri. Nordsjællands politi har selv vedrørende 3 af enerumsanbringelserne (sag 1, 2 og 3) anført, at disse enerumsanbringelser ikke opfyldte betingelserne i retsplejeloven, og har fulgt op på sagerne i kreds.

Det fremgår ikke af skemaerne, hvad de pågældende unge selv har oplyst vedrørende deres alder. Det fremgår videre, at en kortvarig efterforskning kan føre til afklaring af alderen, jf. fx sag nr. 9, hvor det tog 25 minutter at få afklaret den unges alder (fra udenforstående kilder). Der har, efter min opfattelse, ikke været grundlag for enerumsanbringelse efter retsplejelovens regelsæt i de 5 sager fra 2. halvår 2016. I 3 af sagerne (1, 2 og 3) har der herudover været tale om tilbageholdelser ud over 6 timer, og dermed tilbageholdelser i strid med retsplejelovens § 821a, stk. 4, 3. pkt.

STATSADVOKATEN

SIDE 5

Jeg har anmodet Politidirektøren i Nordsjælland om at følge op på de resterende 4 sager om enerumsanbringelse, også såfremt tilbageholdelserne og enerumsanbringelserne burde have været foretaget under henvisning til fx politiloven fremfor retsplejeloven.

Midt og Vestsjællands politi har i 1. halvår af 2016 foretaget 2 enerumsanbringelser, der vedrørte tilbageholdelse for henholdsvis indbrud og brugstyveri. Kreds har selv i forbindelse med indberetning hertil oplyst, at betingelserne for enerumsanbringelse ikke var tilstede. Jeg er enig heri. Kreds har tillige fulgt op på sagerne.

Ad b) Enerumsanbringelser der delvist er foretaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler.

Midt og Vestsjællands politi har i 1. halvår 2016 foretaget 1 enerumsanbringelse, hvor der indledningsvist ikke var hjemmel hertil i retsplejelovens regelsæt. Sagen havde oprindeligt baggrund i, at den unge ikke var identificeret. Dette kan i sig selv ikke danne grundlag for en enerumsanbringelse i medfør af retsplejeloven. I forbindelse med/efter afhøring begyndte den tilbageholdte unge at spytte m.v., hvorfor hjemmelsgrundlaget efter retsplejelovens regler herefter muligt kan have været til stede.

Ad c) Enerumsanbringelser, hvor det er tvivlsomt og/eller uklart, hvorvidt betingelserne kan antages at have været opfyldt.

Københavns politi har i 2. halvår foretaget 2 enerumsanbringelser, der begge vedrører situationer, hvor politiet fandt det nødvendigt, at undersøge den tilbageholdtes identitet. Mistankegrundlaget var straffelovens § 171 (dokumentfalsk) og retsplejelovens § 750 samt bekendtgørelse om lov om euforiserende stoffer. I den ene sag (vedrørende straffelovens §171) ses enerumsanbringelsen at have været ud over 6 timer, hvilket er i strid med retsplejelovens § 821a, stk. 4, 3. pkt.

Begrundelsen for enerumsanbringelsen i sagerne oplyses at være bl.a. travlhed og afventning af transport eller lokaleproblemer, hvilket ikke kan begrunde enerumsanbringelse efter retsplejelovens bestemmelser.

Jeg har bedt Politidirektøren i Københavns politi om at følge op på enerumsanbringelserne i begge konkrete sager.

Jeg finder under henvisning til de beskrevne enerumsanbringelser generelt anledning til at bemærke, at tvivl om den unges alder, efter min opfattelse, bør komme den unge til gode. Enerumsanbringelser må – også i disse situationer – kun ske, såfremt betingelserne i retsplejelovens § 821 a, stk. 3 er til stede.

STATSADVOKATEN

SIDE 6

Enerumsanbringelser ud over 6 timer.

Der har i 5 sager i 2016 været foretaget enerumsanbringelse ud over 6 timer, hvorved der er sket overtrædelse af retsplejelovens § 821a, stk. 4, 3. pkt.

I 3 sager fra Nordsjællands politi, hvor der ikke var hjemmel til enerumsanbringelse efter retsplejelovens regler, har der været foretaget tilbageholdelse ud over 6 timer. I 1 sag fra Københavns politi, hvor det er tvivlsomt og uklart, hvorvidt betingelserne for enerumsanbringelse var opfyldt, er der også sket tilbageholdelse ud over 6 timer. Jf. ovenfor om sagerne.

Endelig har der i 1 sag fra Midt og Vestsjællands politi, hvor der muligt var hjemmel til enerumsanbringelse, ligeledes været foretaget tilbageholdelse i enerum ud over 6 timer. Det er om sagen oplyst, at den tilbageholdte havde en "konfronterende adfærd" og var tilbageholdt mistænkt for gaderøveri med kniv. Enerumsanbringelsen varede imidlertid i over 6 timer (7 timer og 10 minutter), og var derfor i strid med retsplejelovens § 821 a, stk. 4, 3. pkt. Kredsen har beklaget, og fastsat skærpede forebyggelsesregler for at hindre, at noget lignende sker igen.

Jeg finder det beklageligt, at antallet og udstrækningen af enerumsanbringelser i nogle kredse i 2016 er steget, herunder at der har været tale om i alt 5 enerumsanbringelser ud over 6 timer. Det er min opfattelse, at nogle af disse enerumsanbringelser muligt kan have været hjemlet i politiloven. Jeg har bedt samtlige berørte kredse følge op på de konkrete sager, også i forhold til eventuelt andet hjemmelsgrundlag, og muligheder for anbringelse i henhold hertil (fx politilovens § 13, stk. 4). Jeg agter i øvrigt at følge området tæt i forbindelse med mit tilsynsarbejde i 2017.

Afsluttende bemærkninger.

Det er min opfattelse, at der i kredsene fortsat arbejdes med at holde fokus på området, og det er positivt, at der i Københavns politi er en nedgang af antallet af tilba-

geholdelser og at der – også for Københavns Vestegns politi – er sket en nedgang i antallet af enerumsanbringelser.

For så vidt angår enerumsanbringelserne har Midt og Vestsjællands politi allerede i efteråret 2016 iværksat skærpede forelæggelsesregler på området, for at hindre at lignende situationer opstår fremover. Enerumsanbringelser skal herefter forelægges for en politiinspektør forinden iværksættelse.

Også Københavns politi og Nordsjællands politi har tilkendegivet, at de ledelsesmæssigt i 2017 vil følge området, og det er i den forbindelse bl.a. aftalt, at statsadvokaturen i løbet af 2017 forestår undervisning i kredsene, med relevant personale (vagtchefgruppen og/eller andre ledende medarbejdere), således at der også på denne måde sættes yderligere fokus på regelsættet i retsplejelovens kapitel 75 b, herunder enerumsanbringelser.

STATSADVOKATEN

SIDE 7

Der er fortsat en del eksempler på skemaer, der er utilstrækkeligt udfyldt, i 2016 har jeg således har bemærkninger til over halvdelen af skemaerne.

Manglerne vedrører stadig særligt beskrivelsen af grundlaget for tilbageholdelsen eller udstrækningen af denne, samt manglende angivelse af, hvornår tilbageholdelse overgår fra at være hjemlet i retsplejelovens regler til fx politiloven. Kredsene er selv opmærksomme på problemstillingen, og jeg vil også i løbet af 2017 følge op på dette, bl.a. i forbindelse med de ovenfor nævnte undervisningsforløb.

Særligt vedrører unge, der ikke umiddelbart kan identificeres og alderen således ikke kan fastslås, et problem for kredsene. Håndteringen af disse sager vil være genstand for drøftelse med kredsene i forbindelse med tilsynet og med undervisningen, ligesom jeg agter at drøfte den generelle udvikling på området på et møde her ved embedet i forsommeren 2017 med kvalitetscheferne for alle kredsene.

Med venlig hilsen

Gyriine Ulrich

Vicestatsadvokat